

**Голові спеціалізованої вченої ради
Д 17.127.03
в Класичному приватному університеті
д.держ.упр., професору Огаренку В.М.**

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата наук з державного управління **Денисюк Олександра Васильовича** на дисертацію Целуйка Олексія Івановича «Механізми державного регулювання фінансової безпеки суб'єктів господарювання», подану до захисту у спеціалізовану вчену раду Д 17.127.03 Класичного приватного університету на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність теми дисертації, її зв'язок з науковими програмами, темами.

В сучасних умовах відбувається посилення державного регулювання фінансової безпеки суб'єктів господарювання і сприяння розвитку господарюючих суб'єктів, змінюються організаційні форми взаємодії державних органів з суб'єктами, відбуваються суттєві зрушення в цілях, механізмі, апараті управління, в поєднанні державного та ринкового механізмів регулювання фінансової безпеки господарюючих суб'єктів.

Метою державного регулювання фінансової безпеки суб'єктів господарювання є створення певних умов, що забезпечують нормальне функціонування економіки в цілому і стабільну участь підприємців країни в міжнародному поділі праці і отримання від цього оптимальних вигод.

Державне регулювання фінансової безпеки суб'єктів господарювання, заснована на взаємозв'язку і дотриманні всіх принципів,

дозволяє підприємству бути стійким, адекватно реагувати на небезпеки і загрози, розвиватися і вдосконалюватися. Також показники фінансової безпеки повинні мати порогові значення, за якими можна судити про рівень фінансової стійкості підприємства. Граничні значення - це граничні величини, недотримання значень яких призводить до фінансової нестійкості, перешкоджає нормальному ходу розвитку різних елементів відтворення, призводить до формування негативних, руйнівних тенденцій. Система показників-індикаторів, які отримали кількісне вираження, дозволяє завчасно сигналізувати про небезпеку і вживати заходів щодо її попередження.

Важливо підкреслити, що найвищий ступінь безпеки досягається за умови, що весь комплекс показників перебуває в межах допустимих меж своїх порогових значень, а порогові значення одного показника досягаються не на шкоду іншим. За межами значень порогових показників підприємство втрачає здатність до стійкості, динамічному саморозвитку, конкурентоспроможності на зовнішніх і внутрішніх ринках, стає об'єктом поглинання.

У зв'язку з цим, дисертаційне дослідження, в якому зроблено спробу науково-практичних обґрунтування рекомендацій щодо формування механізмів державного регулювання фінансової безпеки суб'єктів господарювання є, безперечно, актуальним, оскільки одержані результати спрямовані на вирішення конкретних питань.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертації, відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України щодо такого виду досліджень. Ступінь обґрунтованості сформульованих автором наукових положень, висновків і рекомендацій підтверджуються всебічним аналізом значного переліку нормативно-правових актів і

літературних джерел з досліджуваної теми, а також, не в останню чергу був забезпечений завдяки вдалому застосуванню комплексу загальнонаукових і спеціальних методів дослідження.

Слід позитивно відмітити той факт, що зміст роботи відзначається послідовною реалізацією поставлених завдань дослідження та в кінцевому підсумку досягнення мети, що свідчить про її завершеність і цілісність.

Основні наукові положення, рекомендації дисертаційної роботи мають досить глибоке теоретичне, методичне та емпіричне обґрунтування. Вірогідність отриманих результатів дослідження ґрунтується на теоретичному аналізі, узагальненні наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених і спеціальної наукової літератури з проблематики фінансової безпеки, та розробці практичних рекомендацій щодо формування механізмів державного регулювання фінансової безпеки суб'єктів господарювання.

У першому розділі *«Теоретико-методологічні засади державного регулювання фінансової безпеки суб'єктів господарювання»* автор визначає рівень наукової розробленості теми дослідження вітчизняними та зарубіжними вченими, а також аналізує наукові погляди до визначення змісту та основних понять дослідження.

На основі аналізу понять «фінансова безпека», «суб'єкти господарювання», «національна безпека країни», «програма фінансової реформи», «глобалізація» та враховуючи специфіку системи управління земельними ресурсами дисертантом сформульовано авторське визначення поняття «державне регулювання фінансової безпеки», «суб'єкти господарювання». Автором проаналізовано нормативно-правове забезпечення державного регулювання в галузі фінансової безпеки суб'єктів господарювання, визначено проблемні сторони чинного законодавства та напрями його вдосконалення.

У другому розділі «*Особливості державного регулювання фінансової безпеки суб'єктів господарювання*» дисертантом розглянуто процес становлення сучасного державного регулювання фінансової безпеки суб'єктів господарювання в умовах євроінтеграції, розглянуто концептуальні положення фінансово-бюджетної безпеки, що виділяються своїми властивостями з-поміж елементів державного фінансового контролю.

Цілком слушно автор доводить, що стан економіки країни визначає стан фінансів. При цьому автором зазначає, що якщо для розвитку економіки характерні постійне зростання сукупного суспільного продукту, збільшення ВВП і національного доходу, то для стану фінансів – стійкість і стабільність; вони стимулюють подальший розвиток виробництва й підвищення якості життя громадян.

В розділі автор приділяє значну увагу питанням процесу фінансової глобалізації супроводжується державним дерегулюванням, якому властиво послаблення регулятивної функції держави й зниження рівня ефективності застосування державних обмежень у фінансовій сфері. Крім того, запропоновано концептуальні положення фінансово-бюджетної безпеки, що передбачають механізм державного управління ризиками, пов'язаними з грошово-кредитно-банківською, бюджетно-податковою та валютно-грошовою політикою; функціонуванням банківської системи й фінансового ринку.

У третьому розділі «*Напрями державного регулювання фінансової безпеки суб'єктів господарювання*» дисертантом сформовано інституційно-правовий механізм регулювання фінансової безпеки суб'єктів господарювання. Автор пропонує розвинути функціонально-цільовий механізм державного регулювання фінансової безпеки суб'єктів господарювання.

Визначено, що держава є головним соціальним інститутом забезпечення

безпеки особистості й суспільства. Для реалізації своєї функції захисту національних інтересів державні органи повинні наділятися певними повноваженнями, ресурсами, силами та засобами. Разом з тим, автор визначає, щоб саме держава не стала джерелом загроз національній безпеці, всі її органи повинні діяти відповідно до Закону України «Про національну безпеку України» як найважливіший принцип функціонування системи забезпечення національної безпеки.

Автором розглянуто державне приватне партнерство як відносно нову форму участі держави в комерційній діяльності, хоча варто визнати, що відсутність системи нормативно-правового регулювання цього виду суб'єкта не дає змоги зарахувати його до переліку юридичних осіб, і, з юридичної точки зору, ця форма взаємодії держави та бізнесу будується на договірних засадах спільної діяльності. Подібне юридичне трактування має на увазі під ДПП конструктивну взаємодію влади та бізнесу не тільки в економіці, а й у політиці, культурі, науці тощо.

Проведений аналіз дає змогу дійти висновку про те, що основні наукові положення, висновки і рекомендації, викладені в дисертації, є обґрунтованими.

Висновки та пропозиції здобувача викладено лаконічно та змістовно. Наукова новизна дослідження сформульована автором самостійно, має належний рівень обґрунтованості та вірогідності.

Достовірність і наукова новизна одержаних результатів.

Дисертаційна робота Целуйко О.І. є результатом наукових досліджень, спрямованих на теоретико-методичне обґрунтування щодо формування механізмів державного регулювання фінансової безпеки суб'єктів господарювання та розробку науково-практичних рекомендацій щодо її вдосконалення та узгодження інтересів держави та суб'єктів господарювання.

Достовірність результатів дисертаційного дослідження підтверджується їх практичним упровадженням, що підтверджено відповідними довідками: Комітетом з питань фінансів, податкової та митної політики Верховної Ради України під час розроблення інституційно-правового механізму регулювання фінансової безпеки суб'єктів господарювання (довідка від 17.07.2019 № 03-38/4-102(131734)); Міністерством фінансів України щодо запровадження системного підходу до забезпечення державного регулювання фінансової безпеки суб'єктів господарювання (довідка від 08.08.2019 № 14098-11/Б-1501/1452); Українським національним комітетом Міжнародної торгової палати (ICC Ukraine) щодо обґрунтування функціонально-цільового механізму державного регулювання фінансової безпеки суб'єктів господарювання під час реалізації проектів у сфері публічно-приватного партнерства (довідка від 17.02.2021 № 357); Державного університету інфраструктури і технологій при розробці та викладанні навчальних дисциплін: «Державне регулювання економіки», «Державне та регіональне управління» (довідка від 16.12.2020 № 65-12) що підтверджує високий рівень теоретичної та практичної значущості результатів дослідження.

Автором розроблено методичні підходи до оцінки ефективності реалізації державного регулювання фінансової безпеки, що передбачає збереження експортно-сировинної моделі розвитку країни, враховуючи національні інтереси на засадах захищеності, а саме: особистості (забезпечення конституційних прав, свободи, гідності), соціально-економічної (гідні якість і рівень життя громадян), військово-політичної стабільності суспільства (військово-оборону безпеку держави), збереження цілісності держави (суверенітет, територіальна цілісність), що забезпечить розвиток цільової підтримки експортно-орієнтованих виробництв,

застосування інструментів стимулювання зовнішньо-фінансової діяльності малого і середнього бізнесу.

Актуалізовано методичні підходи до оцінки ефективності реалізації державного регулювання фінансової безпеки, що передбачає збереження експортно-сировинної моделі розвитку країни, враховуючи національні інтереси на засадах захищеності, а саме: особистості (забезпечення конституційних прав, свободи, гідності), соціально-економічної (гідні якість і рівень життя громадян), військово-політичної стабільності суспільства (військово-оборону безпеку держави), збереження цілісності держави (суверенітет, територіальна цілісність), що забезпечить розвиток цільової підтримки експортно-орієнтованих виробництв, застосування інструментів стимулювання зовнішньо-фінансової діяльності малого і середнього бізнесу.

Обґрунтованість висунутих пошукувачем наукових положень підкріплюється глибоким аналізом та узагальненням теоретичного та практичного досвіду, залученими і опрацьованими офіційними статистичними матеріалами і літературними джерелами з фахових питань та використанням отриманих результатів в практичній діяльності органів державного управління.

Практична значимість результатів дослідження.

Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що основні теоретичні положення та висновки дисертації доведені до рівня конкретних пропозицій, доцільних для впровадження в управлінську практику органів державної влади. Цінність також мають науково обґрунтовані результати та рекомендації щодо формування механізмів державного регулювання фінансової безпеки суб'єктів господарювання, зокрема, напрями взаємодії органів місцевого самоврядування та органів

державної виконавчої влади щодо регулювання фінансової безпеки суб'єктів господарювання.

Запропоновані в дисертації підходи та практичні рекомендації на законодавчому, організаційно-методичному, організаційно-адміністративному, теоретико-методичному рівнях використані органами державної влади та органами виконавчої влади у сфері регулювання фінансової безпеки суб'єктів господарювання з метою налагодження та здійснення співпраці у вирішенні стратегічних і оперативних питань щодо здійснення управління фінансової безпеки суб'єктів господарювання, а також при вдосконаленні навчально-методичного супроводу підготовки магістрів зі спеціальності «Державна служба», «Економіка» про що свідчать довідки про впровадження результатів дисертаційного дослідження.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях.

Основні результати дисертаційного дослідження викладено в 9 наукових працях, з них: 5 – статті в наукових фахових виданнях України, 1 – стаття в зарубіжному виданні (Польща), 3 – тез доповідей у збірниках матеріалів наукових конференцій.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до вимог, визначених Міністерством освіти і науки України.

Оцінка оформлення дисертації та автореферату.

Аналіз дисертації та автореферату Целуйко О.І. уможливило констатацію відповідності автореферату та основних положень дисертації.

В авторефераті дисертації стисло викладено основні положення та ідеї дослідження. Висновки співвідносяться зі змістом дисертації та

впливають з її основних положень. Зміст автореферату ідентичний змісту дисертаційної роботи.

Зауваження щодо змісту дисертації.

Загалом дисертаційне дослідження виконане на достатньому теоретичному рівні і має важливе практичне значення, що не виключає можливості критичного підходу до окремих позицій здобувача, що дозволяє висловити деякі міркування та зауваження. Зокрема:

1. В дисертаційній роботі автор на стор. 30 зазначається, що важливу роль в активізації сфери фінансів відіграє процес глобалізації, пов'язаний з падінням рівня державного регулювання та обмежень, обумовленого інтересами окремих національних економічних структур, але, нажаль, автор не деталізував, які саме складові процесу глобалізації впливають на державне регулювання фінансової безпеки суб'єктів господарювання.

2. В дисертації автором зазначено, що інтеграція України в систему міжнародного економічного середовища є ключовим фактором безпеки розвитку держави та суб'єктів господарювання (с.36). На мій погляд, було б доцільно уточнити аспекти формування фінансової безпеки суб'єктів господарювання враховуючи іноземний досвід.

3. Зауваження полягає в тому, що дисертантом було запропоновано сформулювати чотири групи граничних значень (стр.60). Автору було б доцільно зазначити методи, які використовуються при формуванні граничних значень індикаторів фінансової безпеки.

4. У другому розділі автором було зазначено, що стан економіки країни визначає стан фінансів (с. 107). Вважаємо, доречно було б провести діагностику фінансово-економічної діяльності суб'єктів господарювання України.

5. У третьому розділі автор зазначає, що для сучасного етапу вдосконалення податкової системи на тлі процесів, що розвиваються,

стагнації світової економіки, зниження темпів економічного зростання у всіх країнах, зниження темпів зростання економіки України характерні тенденції поглиблення інтеграції зі світовою економічною спільнотою, активного виходу вітчизняних підприємств на зарубіжні ринки, інтенсифікації розвитку нових форм міжнародного бізнесу (с.259). Нажаль, автор не зосередив своєї уваги на розробці пропозицій щодо покращення ситуації та не надав розроблені пропозиції виходу з кризи.

Загальний висновок.

Незважаючи на деякі дискусійні положення і недоліки, які істотно не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації, необхідно зробити висновок про те, що дисертація Целуйка Олексія Івановича на тему «Механізми державного регулювання фінансової безпеки суб'єктів господарювання» є завершеним науковим дослідженням. Тема дисертації є актуальною, а отримані в роботі наукові результати в сукупності вирішують актуальне наукове завдання, що полягає в поглибленні теоретико-методичних засад формування механізмів державного регулювання фінансової безпеки суб'єктів господарювання.

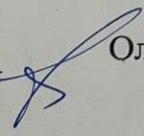
Основні результати повною мірою відображено в опублікованих працях автора. Висновки до розділів та загальні висновки дисертації є достатньо обґрунтованими, а пропозиції мають практичну значущість. Дисертація викладена науковою мовою, розділи дисертації пов'язані між собою структурно і змістовно, висновки ґрунтуються на результатах проведеного дослідження, які, в свою чергу, є достатньо аргументованими та доказовими.

Дисертація виконана на високому теоретико-методологічному рівні, за своєю актуальністю, постановкою завдань дослідження, науковою та практичною значимістю отриманих результатів відповідає вимогам, сформульованим у «Порядку присудження наукових ступенів»,

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року №567, а її автор, Целуйко Олексій Іванович, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізм державного управління.

Офіційний опонент,
кандидат наук з державного
управління, помічник начальника
Головного управління СБ України
в Донецькій та Луганській областях

Олександр ДЕНИСЮК

